

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examiner. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examiner past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examiner ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.
- NB3 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
  - b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.
- Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 48 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Tekst met vragen

1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.

1.2 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

De mearkarfragen hawwe in gewicht fan 1 skoarepunt.

Tekst 1 Fryslân: it bêste lân of it bêste merk fan d' ierde?

---

1 D

2 D

3 A

4 **maximumscore 1**

De twadde sin jout in foarbyld (fan in ienrjochtingsmonolooch / wat yn de earste sin bewoard wurdt).

Vraag	Antwoord	Scores
5	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • “beropsmjittige pessimisten” (r. 63-64) en • “soere (sechtigers)” (r. 67) 	1 1
6	maximumscore 1	
	De kern fan it goede antwurd moat wêze: De deputearre wol tefoaren komme dat it projekt KH2018 mei folksnasjonalisme ferbûn wurdt.	
7	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • stedsfernijing, kulturele ynnovaasje, ekonomyske groei en oanhâldende imagoferbettering (r.103-106) • keunst, kultuer en identiteit as belangrike ynstruminten by it yn de merk setten fan de eigen stêd of regio foar mooglike toeristen, bedriuwen en ynvestearders (r.109-113) 	1 1
8	maximumscore 1	
	De kern fan it goede antwurd moat wêze: Nee, want hy is dêr skeptysk oer, omdat er seit dat de langetermyneffekten foar elke stêd en regio wer oars binne (r. 98-100).	
9	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> – Earder wie it rjochte op de Friezen sels / in eksklusive saak foar folksgenoaten, no is it (ek) rjochte op de wrâld bûten Fryslân / in middel om de oandacht op in konkurrearjende wrâldmerk te lûken. – Earder wienen de inisjatyfnimmers/oanjagers (út de rûnte fan) boargerlike yntellektuelen, no binne it ûndernimmers (in Club Diplomatique mei in ambassadeursfunksje yn de regio). – Earder wie it (rjochte op) it klassike nasjonalisme, no is it basearre op (merktermen foar) ‘nation branding’. 	
	as trije tsjinstellingen goed binne	2
	as twa tsjinstellingen goed binne	1
	as minder as twa antwurden goed binne	0
10	maximumscore 3	
	De kern fan it goede antwurd moat wêze:	
	<ul style="list-style-type: none"> • It gie earder mear om de promoasje fan de besteande sterke regionale identiteit / om de promoasje fan lânskip, rekreaasje en sport, • mar dy hat in nochal iensidich karakter • No giet it mear om it nei foaren skowen fan oare winsklike eigenskippen dy’t Fryslân besitte wol 	1 1 1

Vraag	Antwoord	Scores
11	maximumscore 1 Ferskillen tusken minsken (yn taal, folksaard en breawinning) wurde lytser / nivellearring.	
12	maximumscore 2 De kern fan it goede antwurd moat wêze: <ul style="list-style-type: none"> • Se hat útlein wêrom't neffens har meidwaan oan de 'global ratrace' net nedich is, mar • docht fia de Koöperaasje wol mei oan in (dwylsinnige) stêdekompetysje en in fermerkingsproses dy't de Fryske identiteit werombringe wol ta algemienheden / docht oan de KH2018-kompetysje mei 	1 1
	<i>Opmerking</i> <i>As foar in goed antwurd mear as 51 wurden brûkt binne 1 skoarepunt yn mindering bringe.</i>	
13	maximumscore 1 alinea 6	
14	maximumscore 1 alinea 12	
15	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • It bêste lân fan d' ierde • "Identiteit is by einsluten wat persoanliks dat him net yn merktermen uterje lit." (r. 256-258) 	1 1
16	A	

Tekst 2 De held moat weromkomme

- 17 **D**
- 18 **maximumscore 1**
"Ferhalen as ... wêze moat." (r. 35-38)
- 19 **A**
- 20 **A**
- 21 **C**

Vraag	Antwoord	Scores
22	maximumscore 2	
	– Stelling: “Faaks waard ... mear fan.” (r. 59-62)	
	– Argumint: “Nederlân siet ... de slavernij.” (r. 63-64)	
	– Subargumint: “Okkerlêsten waard ... slaven hienen.” (r. 65-69)	
	– Konklúzje: “Al dy ... en skandaal.” (r. 69-71)	
	as fjouwer antwurden goed binne	2
	as trije antwurden goed binne	1
	as minder as trije antwurden goed binne	0
23	maximumscore 2	
	1 Nederlân hat meidien oan de slavehannel/slavernij.	
	2 Nederlân hat Yndoneziërs fermoarde.	
	3 Nederlânske prysters hawwe dingen dien dy't it deiljocht net ferneare koenen.	
	as trije foarbylden goed binne	2
	as twa foarbylden goed binne	1
	as minder as twa foarbylden goed binne	0
24	maximumscore 1	
	“(moatte we dochs net fêststelle) dat Jan ... ferlyn libbe?” (r. 128-130)	
25	C	
26	maximumscore 2	
	De kern fan in goed antwurd moat wêze:	
	• Der wurdt net mear sjoen nei it mienskiplik ferline / nei de (eigen) identiteit fan de Nederlanners mei-inoar,	1
	• mar nei dy fan yndividuele persoanen / nei de persoanlike identiteit	1
27	maximumscore 1	
	De kern fan in goed antwurd moat wêze:	
	Omdat net (mear) it mienskiplike ferline, mar (earder) it yndividu as wichtich sjoen wurdt. (r. 153-157)	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Goed rekkene wurde mei ek: Omdat men in ôfkear fan nasjonalisme (r. 140) / it bûtensluten fan ymmigranten hat. (r. 148-149)</i>	
28	maximumscore 2	
	De kern fan in goed antwurd moat wêze:	
	• Minsken wolle grutsk wêze kinne op it faderlânske ferline	1
	• Minsken skamje har as der wurden en dieden binne dêr't se net grutsk op wêze kinne (en meitsje dêrom eksuses)	1

Vraag	Antwoord	Scores
29	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • Nee, • omdat er de seehelden Tromp, De Ruyter en Piet Hein foarbylden fan moed en ûndernimmingslust neamt 	1 1
30	D	
31	maximumscore 1 De kern fan in goed antwurd moat wêze: Der is net folle belangstelling foar de helden yn de literatuer / it begryp 'held' is yn wearde sakke.	
32	maximumscore 1 1 en 2	
33	maximumscore 1 3	
34	maximumscore 1 De kern fan in goed antwurd moat wêze: Omdat se ferballe/feroardiele/bekritisearre binne. <i>Opmerking</i> <i>Goed rekkene wurde mei ek: Omdat der ek (nochal wat) negative dingen oer harren te fertellen binne.</i>	
35	B	
36	A	

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in het programma WOLF. Zend de gegevens uiterlijk op 30 mei naar Cito.

De normering in het tweede tijdvak wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Als het tweede tijdvak op uw school wordt afgenomen, zend dan ook van uw tweede-tijdvak-kandidaten de deelscores in met behulp van het programma WOLF.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	nei: Richard de Boer, de Moanne, nûmer 4, maaie 2012
tekst 2	nei: Martin Sommer, de Volkskrant, 29 septimber 2012